Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK
TAVASZI IDŐSZAK

M 0 5 1 5 2 1 1 2 M

SOCIOLOGIJA
SZOCIOLÓGIA

Izpitna pola 2
2. feladatlap

Sobota, 11. junij 2005 / 90 minut
2005. június 11., szombat / 90 perc

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával. A jelölt két értékelőlapot és két vázlatlapot is kap.

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

Ta pola ima 24 strani, od tega 1 prazno.
A feladatlap terjedelme 24 oldal, ebből 1 üres.

© RIC 2005

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani in na obrazca za ocenjevanje).

V tej izpitni poli so štirje tematski sklopi (štiri strukturirana vprašanja), od katerih si izberite **DVA**. Odgovarjajte le na vprašanja v okviru DVEH izbranih tem.

Odgovore vpisujte v prostore, ki so za to predvideni, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pred njimi jasno označite naslov tematskega sklopa, ki ste si ga izbrali, in številko vprašanja, na katero odgovarjate (npr. Metode, vprašanje št. 1). Pišite čitljivo. **Nečitljivi odgovori in odgovori, pisani z navadnim svinčnikom, se točkujejo z nič (0) točkami.**

Število točk, ki jih lahko dobite, je navedeno ob vprašanjih v izpitni poli.

Vsako nalogo skrbno preberite in premislite. Poskušajte odgovoriti na vsa vprašanja. Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót! Semmit se hagyjon ki!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg ezt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát (a feladatlap jobb felső sarkában levő keretbe és az értékelőlapokra)!

*Ez a feladatlap 4 témakört (négy strukturált feladatot) tartalmaz, ebből **KETTŐT** válasszon. Csak a választott KÉT témakör kérdéseire válaszoljon!*

Válaszait – töltőtollal vagy golyóstollal – az erre kijelölt helyre írja! Előttük pontosan jelölje meg a választott témakör címét és a megválaszolt kérdés számát (pl.: Módszerek, 1. kérdés).
Az olvashatatlan megoldásokat és a ceruzával írt válaszokat nulla (0) ponttal értékeljük.

A kérdések mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Figyelmesen olvassa el és gondolja végig a feladatokat! Mindegyik kérdésre próbáljon válaszolni!

Bízzon önmagában és képességeiben!

Eredményes munkát kívánunk.

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia
Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

1. ODKLONSKOST IN DRUŽBENI NADZOR
A DEVIANCIA ÉS A TÁRSADALMI ELLENŐRZÉS

Vir A

Nacionalni program za področje drog (2003/2008) skladno z mednarodnimi konvencijami OZN in zakonodajo držav članic EU v poglavju o kaznovalni politiki vsebinsko nadaljuje proces dekriminalizacije uporabnikov marihuane in drugih prepovedanih drog in s tem v zvezi dodatne »omilitve« sankcij, nikakor pa legalizacije prepovedanih drog.

(Droge. Tvoj vodnik. Vlada RS, Urad za droge, Časopisna družba Delo, Ljubljana, 2003, str. 30)

Vir B

Nekateri funkcionalistični sociologi, npr. Durkheim ..., trdijo, da odklonskost ni vedno slaba za družbo, ampak je lahko celo koristna.

(Newman, D. M. (1997): Sociology, Pine Forge Press, Thousands Oaks, str. 188)

Vir C

Za skoraj petnajstletno nalaganje 2500 nepregledanih vzorcev tkiv na patološkem oddelku celjske bolnišnice ni kriv nihče. Krivi so namreč vsi. Ene najbolj srhljivih zgodb slovenskega zdravstva po besedah ministra za zdravje ... ni zakrivila peščica ljudi, na katere bi lahko pokazali s prstom.

(Stamejčič, D. (2003): Ker ni žrtev, ni krivcev. Delo, let. XLV, št. 239, 15. oktober, str. 3)

Vprašanja:
Kérdések:

1. Ali bi »dekriminalizacija uporabnikov marihuane« (vir A) pomenila, da bi uživanje te droge prenehalo biti odklonsko (deviantno) dejanje? Utemeljite svoj odgovor.

   Vajon a »marihuana fogyasztóinak dekriminalizációja« (A forrás) a marihuana élvezése deviáns jellegének megszűnését jelentené? Válaszát indokolja meg!

   (3 točke/pont)

2. Navedite še tri nosilce družbenega nadzora, ki poleg policije in sodstva sodelujejo pri uveljavljanju formalnih sankcij v modernih družbah, in kratko pojasnite značilnosti njihovega delovanja.

   Nevezze meg a társadalmi ellenőrzésnek még három olyan formáját, amely a rendőrségen és a bíróságon kívül közrejátszik a modern társadalmakban a formális szankciók érvényesítésében, és röviden világítsa meg tevékenységük lényegét!

   (3 točke/pont)

3. Kateri pozitivni družbeni funkciji pripisuje E. Durkheim (vir B) odklonskosti? Podrobneje pojasnite eno od njih.

   Milyen két pozitív társadalmi funkciót tulajdonít E. Durkheim (B forrás) a devianciának? Egyiket részletesen magyarázza is el!

   (3,5 točke/pont)

4. Vir C kaže, da vse vrste kriminala niso izpostavljene enako strogemu formalnemu nadzoru. Pojasnite, zakaj je kriminal belih ovratnikov manj formalno nadzorovan od kriminala nižjih družbenih slojev.

   A C forrás azt mutatja, hogy a bűnözés nem mindegyik fajtája van azonos mértékben kitéve a szigorú formális ellenőrzésnek. Magyarázza meg, hogy a »fehérgallérosok« bűnözését miért ellenőrzik kevésbé formálisan, mint az alsóbb rétegekét?

   (3 točke/pont)

5. Pojasnite razlike med primarno in sekundarno odklonskostjo.
   Katera teorija odklonskosti poudarja to razlikovanje?

   Magyarázza meg a primáris és a szekundáris deviancia közötti különbségeket!
   Melyik devianciaelmélet hangsúlyozza e megkülönböztetést?

   (3 točke/pont)

6. Kako R. Merton s svojo teorijo strukturne napetosti pojasnjuje odklonskost pripadnikov nižjih družbenih slojev? Navedite in kratko pojasnite enega izmed modelov odklonskega ravnanja po Mertonu.

   Hogyan magyarázza R. Merton az alsóbb rétegek devianciáját a struktúrális feszültség elméletével? Nevezze meg és röviden magyarázza meg a mertoni deviáns magatartás egyik modelljét!

   (2 točki/pont)

2. DRUŽBENA NEENAKOST IN GIBLJIVOST
A TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉG ÉS MOBILITÁS

Vir A

Vse človeške družbe od najpreprostejših do najbolj kompleksnih imajo neko obliko družbene neenakosti. Zlasti moč in ugled sta neenako razporejena med posamezniki in družbenimi skupinami, v mnogih družbah pa obstajajo tudi izrazite razlike v porazdelitvi premoženja.

(Haralambos, M., Holborn, M. (1999): Sociologija. Teme in pogledi, DZS, Ljubljana, str. 29)

Vir B

V družbo je vcepljen mehanizem, ki se ga njeni člani sicer ne zavedajo, zagotavlja pa učinkovitost dejavnosti v delitvi dela. Ta mehanizem vključuje višje materialne, duhovne, politične in statusne (ugled) nagrade za tiste člane družbe, ki opravljajo zahtevnejša, bolj kompleksna in težja dela. K večjim nagradam prispeva tudi odlaganje nagrad za kasneje, do česar pride, če se dalj šolamo.

(Flere, S. (1999): Sociologija, Pravna fakulteta, Maribor, str. 167)

Vir C

Ali bi zase in za svojo družino lahko rekli:	1993	1997	1999	2000	2001
- da vam ničesar ne primanjkuje; da se posebej ne omejujete	9,5	6,9	11,6	13,6	13,6
- da ste bolj varčni, da se omejujete pri manj pomembnih stvareh, manj luksuza ipd.;	33,6	40,1	47,8	43,5	46,3
- da morate zelo skrbno gospodariti z denarjem, se omejujete pri nakupih opreme, obleke ipd.;	45,7	37,1	33,3	36,9	35,0
- da se močno omejujete tudi pri nakupih hrane;	6,7	2,8	3,5	4,0	3,4
- da živite v pomanjkanju osnovnih dobrin;	2,2	1,0	0,7	1,2	1,1
- da živite v revščini;	0,9	0,6	0,4	0,7	0,4
- ne vem, neodločen	1,4	1,4	2,6	0,2	0,4

(Javornik, J., Korošec. V. (ured.) (2003): Poročilo o človekovem razvoju Slovenija 2002/2003, UMAR, Ljubljana, str. 27)

Vprašanja
Kérdések:

1. Pojasnite pojma družbena neenakost in družbena slojevitost ter razmerje med njima. Pomagajte si z virom A.

   Magyarázza meg a társadalmi egyenlőtlenség és a társadalmi rétegződés fogalmát, valamint egymás közti viszonyát!
   Az A forrás szolgáljon segítségül.

   (3 točke/pont)

2. Pojasnite značilnosti družbene slojevitosti v modernih družbah.

   Magyarázza meg a modern társadalmak rétegződésének jellemzőit!

   (4 točke/pont)

3. Katera teoretska razlaga družbene slojevitosti je predstavljena v viru B?

   A társadalmi rétegződés melyik elméleti magyarázatát mutatja be a B forrás?

   (1 točka/pont)

4. Kratko razložite teorijo o družbeni slojevitosti, ki ste jo prepoznali v viru B.

   Röviden magyarázza el a B forrásban felismert társadalmi rétegződés elméletét!

   (3 točke/pont)

5. Navedite in kratko pojasnite eno od teoretskih razlag družbene slojevitosti, ki nasprotuje razlagi, predstavljeni v viru B.

   Nevezze meg és röviden értelmezze a társadalmi rétegződés elméleti magyarázatainak azt a változatát, amelyik ellentétes a B forrásban bemutatott magyarázattal!

   (3 točke/pont)

6. S katero metodo merjenja družbene neenakosti so bili zbrani podatki, predstavljeni v viru C?

   A társadalmi egyenlőtlenség mérésének melyik módszerével gyűjtötték össze a C forrásban bemutatott adatokat?

   (1 točka/pont)

7. Navedite še dve drugi metodi merjenja družbene neenakosti in eno kratko pojasnite.

   Nevezze meg a társadalmi egyenlőtlenség mérésének másik két módszerét, és az egyiket röviden magyarázza is meg!

   (2,5 točke/pont)

3. ŠOLA
AZ ISKOLA

Vir A

V bolj kompleksnih predindustrijskih družbah, npr. takih kot v srednjeveški Evropi, so se počasi razvile specializirane izobraževalne institucije skupaj s specializirano vlogo učitelja. Vendar pa je tak razvoj omogočal formalno izobraževanje le za maloštevilno manjšino prebivalstva, kot so bili npr. bodoči člani duhovščine in sinovi bogatih. Formalno izobraževanje za množice pa je bilo zagotovljeno šele kasneje.

(Haralambos, M., Holborn, M. (1999): Sociologija. Teme in pogledi, DZS, Ljubljana, str. 733)

Vir B

Durkheim je sklepal: »Da bi otrok postal povezan z družbo, mora v njej čutiti nekaj, kar je resnično, živo in mogočno, nekaj, kar nadvlada osebo in čemur tudi dolguje najboljši del sebe.« Izobraževanje in še posebno poučevanje zgodovine nudi to povezavo med posameznikom in družbo. Če je zgodovina njegove družbe otroku predstavljena plastično, bo videl, da je del nečesa večjega, kot je sam: razvil bo čut predanosti družbeni skupini.

(Haralambos, M., Holborn, M. (1999): Sociologija. Teme in pogledi, DZS, Ljubljana, str. 734)

Vir C

… kljub zaupanju v odprtost izobraževalnega sistema prikriti učni načrt pomembno določa pričakovanja in ambicije šolajočih … Na to med drugim opozarjajo francoski raziskovalci in raziskovalke, ki trdijo, da je demokratizacija šolstva v Franciji zgolj navidezna. Množično univerzitetno izobraževanje kljub svoji navidezni odprtosti namreč kaže ločen svet, svet razlik in neenakosti, ki se kažejo v izbiri študija, življenjskem stilu, poklicni prihodnosti. Diverzifikacija izobraževalnih poti na ravni srednjega šolstva v Franciji je izrazito slojevsko obeležena: delež otrok iz nižjega družbenega razreda, ki končajo maturitetni srednješolski program, se sicer povečuje, vendar se jih največ odloča za tehnične programe, tisti iz srednjega in višjega razreda pa za splošne. Tudi razlike v izobraževalnih poteh med ženskami in moškimi (tudi pri nas) utemeljujejo zahtevo po raziskovanju prikritega učnega načrta in šolskih ritualov.

(Miheljak, V. (2002): Mladina 2000. Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino, Založba Aristej, Maribor, str. 182)

Vprašanja:
Kérdések:

1. Kdaj je bilo zagotovljeno »formalno izobraževanje za množice«?
   Pomagajte si z virom A.

   Mikor biztosították a »tömegek formális oktatását«?
   Az A forrás szolgáljon segítségül.

   (1 točka/pont)

2. Razložite, kateri družbeni procesi so vplivali na to.

   Magyarázza el, melyik társadalmi folyamatok hatottak ennek kialakulására!

   (4 točke/pont)

3. Katera funkcija šole je izpostavljena v viru B in katera teoretska perspektiva v sociologiji jo poudarja?

   Az iskola melyik funkciója van kiemelve a B forrásban, és a szociológia melyik elméleti perspektívája hangsúlyozza ezt?

   (1,5 točke/pont)

4. Kateri dve funkciji šole sta še pomembni z vidika omenjene perspektive?
Navedite ju in razložite.

Az iskola melyik két funkciója fontos még az említett perspektíva szemszögéből?
Nevezze meg és magyarázza el őket!

(4 točke/pont)

5. Razložite, kako lahko šola vpliva na družbeno neenakost.
Pomagajte si z virom C.

Magyarázza meg, milyen módon befolyásolhatja az iskola a társadalmi egyenlőtlenséget!
A C forrás szolgáljon segítségül.

(3 točke/pont)

6. Navedite in pojasnite enega izmed dejavnikov, ki vplivajo na različnost šolskih poti pripadnikov/pripadnic različnih slojev.

Nevezze meg és értelmezze azon tényezők egyikét, amelyek a különböző rétegekhez tartozók különböző iskolázását befolyásolják!

(2 točki/pont)

7. Razložite, kaj je »prikriti učni načrt«, ki ga omenja vir C.

Magyarázza el a C forrásban említett »rejtett tanterv« fogalmát!

(2 točki/pont)

4. ETNIJA, NAROD, NACIJA
ETNIKUM, NEMZET, NÁCIÓ

Vir A

Etnije so vsekakor potencialni narodi, kot so narodi potencialne etnije. Ko se ideja o narodni samobitnosti prevesi v težnjo po lastni državi, se proces diahroničnega preoblikovanja od etnije prek naroda do nacije dokonča.

(Južnič, S. (1993): Identiteta, FDV, Ljubljana, str. 278)

Vir B

Pomembno je ločiti med občutkom pripadnosti narodu na eni in nacionalizmom na drugi strani. Narodna identiteta je občutek povezanosti med ljudmi, ki govorijo isti jezik, imajo skupne navade in zgodovino in občutijo ljubezen do nekega zemljepisnega področja. …
Nacionalizem pa je izrojena, nevrotična oblika narodne identitete. Nacionalizem vpije nekatere elemente narodne identitete in jih redefinira v ideologijo.

(Keane, J. (1992): Barbarski drugi (intervju), Delo, Sobotna priloga, 11. 4. 1992, str. 23)

Vir C

Sovražnika ni mogoče ustvariti čez noč. Skupine, ki so najpogosteje žrtev pobojev, so stigmatizirane že od prej. Žide in Cigane je Evropa sovražila, odkar so zapustili svojo domovino, zato so predsodki proti njim zelo zakoreninjeni. Cigani so »umazani in kradejo otroke«, Židje pa »sebični in grožnja zahodni civilizaciji«.

(Pečjak, V. (1994): Psihologija množice, samozaložba, Ljubljana, str. 92)

Vprašanja:
Kérdések:

1. Navedite in razložite vpliv dveh dejavnikov na oblikovanje modernih evropskih narodov (kot določene stopnje v razvoju etničnih skupin).

   Nevezze meg és értelmezze a modern európai nemzetek kialakulását (mint az etnikai csoportok meghatározó fejlődési szintjeit) befolyásoló két tényező hatását!

   (4 točke/pont)

2. Opišite dva različna načina oblikovanja nacionalnih držav v Evropi in ju ponazorite s po dvema konkretnima primeroma.

   Elemezze az európai nemzetállamok kialakulásának két különböző módját, és szemléltesse a folyamatot két konkrét példával!

   (4 točke/pont)

3. V katerem pomenu je uporabljen pojem »nacionalizem« v viru B? Opišite dve njegovi značilnosti.

   Milyen értelemben használja a B forrás a »nacionalizmust«? Elemezze két jellemzőjét!

   (3,5 točke/pont)

4. Kako bi še lahko imenovali tisto, kar je v viru B označeno kot narodna identiteta?

   Hogy nevezhetnénk még azt a »valamit«, amit a B forrás nemzeti identitásként említ?

   (1 točka/pont)

5. Imenujte pojav, o katerem govori vir C, in ga kratko pojasnite.

   Nevezze meg és röviden elemezze a C forrásban említett jelenséget!

   (2 točki/pont)

6. Pojasnite še dva družbena pojava, ki so jima izpostavljene etnične manjšine.

   Nevezzen meg még két olyan társadalmi jelenséget, amelyeknek az etnikai kisebbségek ki vannak téve!

   (3 točke/pont)

PRAZNA STRAN
ÜRES OLDAL